

Konfliktipiirkondadesse tööle võetud tõlkijad/tõlgid (T/T) on sageli mitteprofessionaalsed lingvistid, kuid neil on suhtluses võtmeroll. Kõrge riskiga keskkondades tegutsedes on nad äärmiselt haavatavad ja vajavad erilist kaitset nii konflikti ajal kui ka pärast seda. T/T teenuste kasutajad peavad olema teadlikud oma kohustustest T/T ees ja vajadusest neid pidevalt kaitsta. Samal ajal peavad T/T ise teadma oma õigusi ning järgima keeleala standardeid ja eetikat, et suurendada oma turvalisust ning mainet.

See dokument on juhend põhiõiguste, kohustuste ja tavade kohta, mida Konverentsitõlkide Rahvusvaheline Ühendus (AIIC), Rahvusvaheline Tõlkijate Föderatsioon (FIT) ja Red T T/T-dele ja nende teenuste kasutajatele soovivad. See kehtib T/T-dele, kes tegutsevad lingvistidena relvajõudude, ajakirjanike, valitsusväliste organisatsioonide ja muude konfliktipiirkondades asuvate organisatsioonide heaks.

TÖLKIJATELE/TÖLKIDELE

ÕIGUSED

Kaitse

Teil on õigus kaitsele nii ülesande ajal kui ka pärast seda. Vajadusel peab see hõlmama ka teie perekonda. Teile tuleb võimaldada kaitserõivad ja -vahendid, ent mitte relvi. Tsiiviilisikuna ei ole teil kohustust kanda vormi, välja arvatud juhul, kui te sellega nõustute. Teile peab olema saadaval meditsiini- ja psühholoogiline abi. Enne lähetust peate läbima turvalisuse ja hädaabi koolituse.

Tugi

Teil on õigus saada toetust kogu oma ülesande ajal, nt juurdepääs asjakohastele mugavustele ja rajatistele väljal või baasis.

Piirid

Teie rolli piirid peavad olema selgelt määratletud. Teil on õigus keelduda ülesande täitmisest, kui see seab ohtu teie ametialased või isiklikud standardid ja eetika ja/või seab põhjendamatult ohtu teie turvalisuse.

Teabe jagamine

Teid tuleks teavitada oma ülesande üldisest ja konkreetsest kontekstist.

Tingimused

Teil on õigus saada tasu ja muude lepinguliste tingimuste sätestamisele, mis kajastavad ohtlikke tingimusi. Töötunnid peavad olema mõistlikud ja teile tuleb võimaldada regulaarseid pause.

KOHUSTUSED

Erapooletus

Olenemata sellest, kes teid kaasab, teenindage kõiki osapooli võrdselt, avaldamata oma arvamust või poolehoidu. Te ei saa olla ühegi asja eestkõneleja ja peate teavitama igasugusest huvide konfliktist.

Konfidentsiaalsus

Hoidke konfidentsiaalsena igasugust teavet, mida te mis tahes isikult oma töö käigus saate. Ärge avaldage seda kellelegi ega kasutage seda isikliku kasu saamiseks.

Täpsus

Edastage kõigi osapoolte sõnumeid võimalikult tõetruult. Selleks peate tegema järgmist.

- Õppige tõlkimise põhioskusi, st kuulake tähelepanelikult öeldut, esitage see selgelt teises keeles ja olge tundlik nii kultuuriliste nüansside kui ka mitteverbaalsete vihjete suhtes.
- Valmistuge ülesanneteks, õppides spetsiaalset sõnavara, akronüüme, kõnepruuki jne ning tutvuge aktsentide, žestide, tavadega jne.
- Tehke märkmeid, kui see toetab teie mälu.
- Ärge tsenseerige ega muutke kõnelejate edastatavat teavet.
- Vajadusel paluge selgitust, paluge rääkijal aeglasemalt rääkida või andke kõnelejale märku, kui teda ei mõisteta.

TÕLKIJATE/TÕLKIDE TEENUSTE KASUTAJATELE

ÕIGUSED

Teil on õigus oma sõnumi täpsele tõlkimisele. Täites oma allpool loetletud kohustusi peate T/T selle eesmärgi saavutamisel abistama.

KOHUSTUSED

Lugupidamine

T/T on ühenduslüliteie ja selle riigi inimeste vahel, kus te töötate. Olge T/T suhtes lugupidav ja nad on teie suhtes lugupidavad. Hierarhia võib määrata, kuid seda ei tohi kuritarvitada.

Kaitse

T/T võivad olla teie eest kõnelemise tõttu ohus. Olenemata sellest, kas olete lepingu alusel vastutav või mitte, kaitske neid ja vajadusel nende perekondi nii lähetuse ajal kui ka pärast seda.

- Ärge relvastage neid.
- Varustage nad kaitserõivaste ja -vahenditega, kuid ärge sundige neid vormi kandma, välja arvatud juhul, kui nad sellega nõustuvad.
- Ärge avaldage T/T nimesid, aadresse või pilte ilma nende loata.

Tugi

Toetage oma T/T ja andke neile juurdepääs asjakohastele mugavustele ning rajatistele väljal või baasis. Olge teadlik nende vajadustest ja muredest.

Rollide määratlus

Määratlege selgelt T/T roll. Selgitage korralduslikke nõudeid ja vastutusahelat. Üldiselt ärge määrake neile tõlkimisega mitteseotud ülesandeid ja teadke, et T/T on õigus ülesandest keelduda, kui see seab ohtu nende professionaalsed või isiklikud standardid ja eetika ja/või turvalisuse.

Planeerimine

Suuline tõlge nõuab keskendumist, mis võib konfliktisituatsioonis olla raske. Leppige kokku töötundides, pausides jms. T/T teenuste kasutamisel arvestage lisaäega ja muid logistilisi nõudeid.

Teabe jagamine

Jagage T/T-dele üldist ja spetsiifilist teavet enne iga ülesannet seoses selle konteksti ning eesmärgiga. Selgitage erisõnavara, akronüüme, žargooni jne.

Hindamine

Kui peate hindama T/T tööd, olge aus ja kasutage asjakohast hindamissüsteemi. Jälgige, kas sõnumid edastatakse täpselt, kuid mõistke, et tõlget ei tehta sõna-sõnalt ja teie algne sõnum peab olema selge. Kriitikat tuleb edastada privaatset. Kiidusõnu, soovitusi jne tuleks edastada siis, kui see on asjakohane.

KUIDAS T/T-DEGA TÖÖTADA

Paigutus

Paigutage ennast, T/T ja kolmandat osapoolt üldjoontes kolmnurka. Veenduge, et teie, T/T ja kolmas osapool kõik üksteist näevad ja kuulevad. Tutvustage ennast ja T/T ning selgitage T/T rolli. Kõnelege kolmanda osapoollega ja vaadake otsa talle, mitte T/T-le.

Kõnelemine

T/T ootab, kui te kõnelete, ja tõlgib, kui teete pausi. Selle teabe hulk, mida T/T suudab omandada ja täpselt edastada, sõltub tema oskustest.

- Kasutage pigem lihtsaid sõnu ning lühikesi ja loogilisi lauseid.
- Kõnelege selgelt ja mitte liiga kiiresti.
- Proovige vältida slängi, akronüümi ja žargooni või viiteid, mis ei ole teises kultuuris arusaadavad.
- Pange tähele, et nalju, mis on küll pinget maandavad, on raske tõlkida.
- Olge teadlik enda aktsendist, dialektist ja kõnelemise viisist ning sellest, kuidas need võivad T/T tööd mõjutada.
- Olge teadlik sellest, mida te ütlete ja kuidas te seda ütlete.

Kontrollimine

Teie vastutate selle tagamise eest, et kõik pooled saavad sõnumitest aru. Kui te ei saanud aru, mida teine pool ütles, paluge tal korrata ja/või selgitada. Kui arvate, et teine pool ei saanud aru sellest, mida te ütlesite, kontrollige, kas T/T sai teist aru. Siiski püüdke vältida eravestlusi T/T-ga, välja arvatud juhul, kui kolmas osapool teab üldjoontes, mida te arutate.

Juhtimine

Ärge delegeerige vastutust T/T-le. Nad ei tohiks teha avaldusi ega esitada teie eest küsimusi, nad peavad vaid tõlkima seda, mida te ütlete. Olge toimingute jooksul juhtivas rollis, kuid küsige T/T nõu, kui see on vajalik ja asjakohane.

Konfliktipiirkonna juhend tsiviiltõlkijatele/tõlkidele ja nende teenuste kasutajatele, versioon 2012/3